

Lausunto seutuyhteistyön alustavista tavoitteista ja talousarvioaraamista vuodelle 2023

Kaupunginhallitus 26.09.2022 § 199
433/00.04.01/2022

Valmistelija Talous- ja hallintojohtaja Marjatta Lilja

”Seutujohtaja Nurminen 22.8.2022

Seutuyhteistyön kehitys

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä on toiminut kuntien yhteistyöorganisaationa 15 vuoden ajan. Toiminta nojautuu seutustrategiaan, ja työtä ohjaa seutuhallitus. Kuntayhtymän ja seutuyhteistyön tuloksellisuus on kyselyissä ja arvioissa todettu erinomaiseksi. Kuntayhtymän toiminta on myös tunnustettu kansallisesti edelläkävijäksi.

Kuntayhtymän vaikuttavuus näkyy mm. seudullisissa maankäyttölinjauksissa ja kestävästä liikkumisesta kehittämisessä. Yhteistyö kattaa myös asuntotuotannon edistämisen, segregaaion ehkäisyn ja seudullisen tietotuotannon. Hyvinvointipalveluissa on tehostettu kuntien resurssienkäyttöä seudullisen kehittämistyön kautta. Yhteistyöllä kunnat vastaavat seudullisuuden vaateeseen MAL-sopimusten ja ulkoisen hankerahoituksen yhteydessä.

Kaupunkiseudun elinvoimaisuus ja kansallinen asema on vahvistunut kuntayhtymän toiminta-aikana merkittävästi. Pääosa menestyksestä on syntynyt kuntien konkreettisten toimien kautta. Kuntayhtymän ja yhteisten linjausten merkitystä voidaan arvioida esim. vertaamalla Tampereen seudun kehitystä muihin suuriin kaupunkiseutuihin (Helsinki, Turku ja Oulu), joista Tampereen seudun suhteellinen kasvu on ollut vahvinta.

Seutuhallitus on juuri hyväksynyt uuden seutustrategian, jonka toimeenpano käynnistetään 2023. Lisäksi seutuhallitus on käynnistänyt rakennesuunnitelman 2040 päivittämisen ja tähtää MAL5-neuvottelujen käynnistämiseen valtion kanssa 2023.

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän kehitys (TKS)

Kaupunkiseudun kuntayhtymän tehtävänä on toimeenpanna seutustrategiaa. Kuntayhtymän budjetti vuonna 2022 budjetti on 1,1 miljoonaa euroa. Kustannukset muodostuvat johdon ja asiantuntijoiden palkkauksesta (yht. 8 hlöä), tukipalveluista sekä ns. vapaasta hankerahasta ostopalveluihin (180 000 euroa). Kuntalaskutus jakautuu väestön mukaan (Tampere 61 %, Nokia 9 %, Kangasala 8%, Ylöjärvi 8%, Lempäälä 6%, Pirkkala 5%, Orivesi 2%, Vesilahti 1%)

Kuntayhtymän talous on pitkään pysynyt 0-tasolla. Hyvistä tuloksista huolimatta jäsenkuntien resurssointi uusiin avauksiin on ollut erittäin varovaista. Viimeisin rekrytointi on tehty vuonna 2017 paikkatietoon. Kuntayhtymästä on kuitenkin tullut kokoaan suurempi vaikuttaja osaavan valmisteluhenkilöstön ja yhteistyöhakuisen poliittisen päätöksenteon seurauksena. Asian käänköpuolena on, että kuntayhtymässä valmisteltavien asioiden määrä ei enää vastaa sen taloudellisia resursseja.

Pienessä organisaatiossa ei ole myöskään käytännössä joustamisen mahdollisuutta. Perusresurssien jatkuva niukkuus on mm. jättänyt hyödyntämättä ulkoista lisärahoitusta omarahoituksen puuttuessa.

Yhteistyön laajeneminen yhä vaativimpiin ja lukuisempiin tehtäviin ilman lisäresurssia on heikentänyt kuntayhtymän asiantuntijoiden jaksamista.

Seutuhallitus hyväksyy raamiehdotuksen, joka perussäännön mukaan lähetetään kunnille lausunnoille. Raamin pohjalta valmistellaan kuntayhtymän talousarvio ja tarkennetaan toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2023 seutuhallituksen käsittelyyn loppuvuodeksi.

Kuntajohtajakokouksen 19.8 seloste:

Kuntajohtajakokous on keskustellut kokouksessaan 19.8 raamista, ja maltillinen lisärahoitus on saanut tukea. Perusteluna lisärahoitukselle on nähty toiminnan korkea vaikuttavuus, panostaminen uuden strategian toimeenpanoon ja yleisesti kaupunkiseudun kasvuun. Maltillista korotusta on perusteltu myös kuntayhtymän varsin pienellä budjetilla ja korotuksen pienellä vaikutuksella 8 jäsenkunnalle jaettuna. Kuntajohtajat ovat myös todenneet kuntayhtymän resurssikehityksen jääneen jälkeen muiden kuntaomisteisten organisaatioiden kehityksestä. Lisärahoituksen siirtoa tuleville vuosille ei ole myöskään pidetty realistisena kuntatalouden epävarmuuden vuoksi. Kuntajohtajakokous päätti jättää raamin linjaamisen seutuhallituksen tehtäväksi.

Talousraamin 2023 määrittämiseksi on valmisteltu **pohjaehdotuksia** arvioituine vaikutuksineen. Ehdotusten yleislinja on hyvin maltillinen ja kuntatalouden epävarmuuksia huomioivia.

Seutujohtajan näkemyksen mukaan perustoiminnan voimavarojen turvaaminen yhdistettynä MAL-5 sopimusneuvotteluun panostamisella on tässä tilanteessa kustannusvaikuttavin toimenpide (vaihtoehdot 1+2, yhteensä 170 000 euroa). Panostuksella voidaan odottaa myönteisiä tuloksia alkavalla MAL-kaudella.

Vaihtoehtoiset raamitarkastelut 2023:

Ve 0: Toiminnan reaalin supistaminen, jäsenkuntalaskutus +/- 0 euroa

- Kiinteiden kustannusten nousu (palkat, tilat, tukipalvelut noin 40 000 euroa) leikataan kuntayhtymän hankerahasta (hankerahaa jää 140 000 euroa).
- *Vaikutukset:* Hankeraha laskee, toimintamahdollisuudet ja ulkoisen resurssin saanti vähenee. Seutustrategian uudet avaukset eivät etene, ja odotukset MAL5-sopimuksen saannosta jäävät nykytasolle.

Ve 1: Perustoiminnan ylläpito, jäsenkuntalaskutus + 40 000 euroa

- Kiinteiden kustannusten nousu rahoitetaan kuntaosuuksilla.
- *Vaikutukset:* Toimintaresurssit eivät kasva, seutustrategian uudet avaukset eivät etene. Odotukset MAL-sopimuksen saannosta jäävät nykytasolle. Ulkoinen lisärahoitus ei kasva.

Ve 2: MAL5-sopimukseen panostaminen, jäsenkuntalaskutus + 130 000 euroa

- MAL-neuvotteluihin valmistaudutaan lisäämällä ARA-osaamista/ edunvalvontaa ja asumisen laatutyötä (+80 000 e)
- Lähijunaliikenteen selvitystöitä vauhditetaan (+50 000 e)
- *Vaikutukset:* ARA-tukien kotiuttaminen, sosiaalisen asumisen yhteisvastuullisuus ja segregaaation ehkäisy paranevat. Asumisen laatu konkretisoituu. Lähijunien seisakesuunnittelu etenee koordinoidusti ja parantaa neuvotteluasemaa MAL- neuvotteluissa.

Ve 3: Kansainvälistymisen vauhdittaminen, jäsenkuntalaskutus + 120 000 euroa

- Arjen kansainvälistymiseksi rakennetaan seudullinen englanninkielinen koulutuspolku (+ 80 000 e), tuotetaan kansainvälistymisen tilannekuva (+10 000 e) ja valmistellaan seudullinen EU-hanke (+30 000 e)

- *Vaikutukset:* Kv-perheiden palvelut kunnissa lisääntyvät. Seudullinen tietopohja ja kv-yhteistyö lisääntyvät.

Liite: talousarvioraamilaskelma vuodelle 2023

Seutuhallitus 30.8.2022

Päätösehdotus.	Seutujohtaja Nurminen
	Päätösehdotus tehdään kokouksessa käydyin keskustelun pohjalta.
Päätös.	Seutuhallitus päätti, että seutuyksikön talousarvioraami laaditaan versio 1:n mukaisesti, jolloin seutuyksikön talousarvioraami vuodelle 2023 on tulojen ja menojen osalta 1 175 100 (+ 40 000) euroa, että kuntayhtymän kokonaistalousarvioraami vuodelle 2023 on tulojen ja menojen osalta 1 484 900 euroa ja lähettää talousarvioraamin jäsenkuntiin lausunnoille 30.9.2022 mennessä.
Tiedoksi.	jäsenkunnat/lausunnolle 30.9. mennessä”
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää lausuntonaan seutuyhteistyön tavoitteista ja talousarviosta 2023 ilmoittaa, että talousarvioraamin 40 000 euron korotus on perusteltu ja että Oriveden kaupungilla ei ole huomautattavaa talousarvioraamista ja seutuyhteistyön alustavista tavoitteista.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.
